

Protecția sănătății lucrătorilor expuși riscurilor legate de prezența agenților chimici periculoși

Inspectoratul Teritorial de Muncă Brașov informează lucrătorii și angajatorii care-și desfășoară activitatea pe raza județului, că până la sfârșitul anului 2020, inspectorii de muncă vor fi implicați în **ACȚIUNEA de conștientizare și control vizând modul de respectare a cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici periculoși**

Obiectivele acțiunii vor viza în principal:

- Prevenirea îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor de muncă generate de substanțele periculoase prezente la locurile de muncă;
- Creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța prevenirii riscurilor prezentate de substanțele periculoase;
- Monitorizarea punerii în aplicare a prevederilor legale europene privind asigurarea securității și sănătății lucrătorilor expuși la substanțelor periculoase;
- Centralizarea datelor în vederea analizei eficienței controalelor și elaborării rapoartelor naționale privind punerea în aplicare a directivelor/regulamentelor europene specifice.

Agenții chimici periculoși generează riscuri majore la adresa securității și a sănătății lucrătorilor; deoarece pericolele sunt adesea invizibile sau nu sunt bine înțelese, putând fi cauzate de vapori, de pulberi sau de expuneri accidentale, de multe ori acestea nu sunt combătute corespunzător. De prea multe ori, măsurile de control al expunerii lucrătorilor la substanțe periculoase sunt luate pe moment sau „la sfârșitul conduitei”, bazându-se, în multe cazuri, doar pe utilizarea echipamentelor individuale de protecție. Legislația Uniunii Europene privind securitatea și sănătatea în muncă care se axează în special pe protejarea lucrătorilor împotriva substanțelor periculoase include Directiva Agenți Chimici (DAC), Directiva Agenți Cancerigeni și Mutageni (DCM), precum și Regulamentul (CE) nr. 1.907/2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH).

Obligațiile angajatorilor legate de utilizarea chimicalelor la locul de muncă sunt prevăzute în primul rând în Directiva Agenți Chimici (DAC) și Directiva Agenți Cancerigeni și Mutageni (DCM), transpuse în legislația națională prin HG nr. 1.218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici și HG nr. 1.093/ 2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă. Ambele hotărâri au suferit modificări și completări ulterioare, ultima modificare a acestora fiind realizată prin HG nr.157/2020. Evaluarea riscurilor constituie

fundamentul acestei legislații și o obligație legală pentru toți angajatorii în cazul în care, la locurile de muncă, sunt prezente substanțe periculoase. Angajatorii trebuie, de asemenea, să respecte o ierarhie specifică a măsurilor de prevenire: eliminarea, substituția, măsurile tehnice, măsurile organizatorice și, în final, protecția individuală.

Regulamentul (CE) nr. 1.907/2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) are scopul de a asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului și se aplică fără a aduce atingere legislației comunitare din domeniul muncii și al mediului. Acest regulament este orientat către substanță, iar evaluările de risc în conformitate cu REACH se referă la utilizarea substanței de-a lungul întregului lanț de aprovizionare, fără a lua în considerare alte substanțe sau amestecuri utilizate într-un anumit loc de muncă sau interacțiunile și efectele combinate asupra sănătății lucrătorilor ale diferitelor substanțe în anumite procese. Deși REACH și DAC/DCM împărtășesc aceeași filozofie cu privire la securitatea lucrătorilor și au ca obiectiv o mai bună protecție a sănătății acestora, există o serie de diferențe în modul în care acestea urmăresc realizarea acestor obiective, întrucât REACH este un regulament cu un domeniu de aplicare foarte larg, iar cerințele sale cuprind securitatea și sănătatea lucrătorilor, protecția mediului și protecția consumatorilor.

Regulamentul (CE) nr. 1.907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (REACH) reglementează următoarele aspecte:

- înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH);
- înființarea Agenției Europene pentru Produse Chimice (ECHA);
- modificarea sau abrogarea unor directive și regulamente.

Prin Legea nr. 326/2013 de modificare a Legii nr. 349/2007, privind reorganizarea cadrului instituțional în domeniul managementului substanțelor chimice, Inspekția Muncii a fost desemnată ca autoritate competentă pentru controlul aplicării legislației de implementare a prevederilor Regulamentului REACH în domeniul securității și sănătății în muncă.

Conform recomandărilor grupului de lucru SLIC - CHEMEX, principalele implicații ale Regulamentului REACH în domeniul securității și sănătății în muncă sunt:

- obligativitatea solicitanților înregistrării de a identifica și aplica măsuri corespunzătoare de control adecvat al riscurilor identificate în evaluarea securității chimice (art. 14 alin. (6) REACH);
- obligația de a comunica informații cu privire la substanțe și amestecuri în amonte lanțului de aprovizionare de către orice operator din lanțul de aprovizionare (art. 34 REACH);
- accesul lucrătorilor la informațiile furnizate în conformitate cu art. 31 și 32 din Regulamentul REACH, privind substanțele sau amestecurile pe care le utilizează (art. 35 REACH);
- evaluarea securității chimice și obligativitatea de a identifica, aplica și recomanda măsurile de reducere a riscului, de către utilizatorii din aval (art. 37 REACH);
- obligativitatea utilizatorilor din aval de a comunica informații (art. 38 REACH);
- obligația titularului autorizației de a se asigura că nivelul expunerii este cât mai scăzut posibil din punct de vedere tehnic și practic (art. 60 alin. (10) REACH).
- restricțiile la producerea, introducerea pe piață sau utilizarea anumitor substanțe, amestecuri și articole periculoase (art. 67 REACH).

Conform art. 117(1) din Regulamentul (CE) nr. 1.907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (REACH), Inspekția Muncii are obligația de a raporta anual către Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA) rezultatele obținute în domeniul punerii în aplicare al Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (REACH), atât în ceea ce privește controlul propriu-zis, cât și în privința conștientizării factorilor interesați și a instruirii inspectorilor de muncă.

Conform art. 5 din HG nr. 477/2009 privind stabilirea sancțiunilor aplicabile pentru încălcarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se realizează de personalul împuternicit al Gărzii Naționale de Mediu.

În concluzie, regulamentul REACH se va aplica în mod sinergic cu reglementările care transpun CAD/CMD, astfel încât să fie instituite măsuri privind promovarea îmbunătățirii securității și sănătății în muncă a lucrătorilor, conform Art. 1, alin. (1) din Legea nr. 319/ 2006 a securității și sănătății în muncă, modificată.

Acțiunea se desfășoară în toate județele la angajatori din toate domeniile de activitate, urmărindu-se în mod special utilizatorii din aval și întreprinderile mici și mijlocii.

FIȘA CU DATE DE SECURITATE (FDS) ÎN ACTIVITATEA DE CONTROL

Fișa cu date de securitate (FDS) reprezintă un document de uniformizare acceptat internațional, care cuprinde informații specifice (pericole și măsuri), pentru utilizarea profesională în siguranță a substanțelor și amestecurilor periculoase.

În domeniul securității și sănătății în muncă, Fișele cu date de securitate sunt folosite pentru:

- evaluarea riscurilor;
- elaborarea instrucțiunilor proprii de SSM;
- formarea lucrătorilor;
- informarea lucrătorilor (lucrătorii au acces la FDS conform art. 30(1) lit. d) HG 1218/06 și art. 35 REACH 1907/2006);
- elaborarea procedurilor de urgență (inclusiv informarea serviciilor externe care intervin în caz de urgență);
- informarea serviciilor de medicina muncii;
- asigurarea EIP.

Principalele elemente ale FDS cu relevanță pentru SSM sunt:

- Secțiunea din FDS Elemente suplimentare sau extinse ce pot fi conținute în FDS;
- 1.1 Numărul de înregistrare;
- 1.2 Utilizare/ri identificată/e și contraindicate;
- 7 Manipularea și depozitarea;
- 8.1 Controale ale expunerii/protecția personală;
- 15 Autorizare, restricții;
- Anexa Scenarii de expunere (SE).

Regimul Fișelor cu date de securitate este prevăzut în art. 31 al Regulamentului 1907/06 - REACH, în timp ce conținutul, formatul și alte cerințe sunt stabilite în Anexa II la același regulament „Cerințe pentru completarea Fișelor cu date de securitate”.

Furnizorii pun la dispoziție Fișa cu date de securitate:

- în mod obligatoriu, pentru substanțe și amestecuri care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 31(1) REACH,
- la cererea beneficiarului, atunci când un amestec nu îndeplinește criteriile de clasificare ca amestec periculos, dar se încadrează într-una dintre condițiile prevăzute la art. 31(3) REACH.

Furnizarea fișei cu date de securitate nu este obligatorie atunci când substanțele care sunt periculoase în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 sau amestecurile care sunt periculoase în conformitate cu Directiva 1999/45/CE, oferite sau vândute publicului larg, sunt însoțite de suficient de multe informații pentru a permite utilizatorilor să ia măsurile necesare. În acest caz, FDS se furnizează doar dacă se solicită astfel de către un utilizator din aval sau un distribuitor (art. 31(4) REACH). Ca urmare, nu este obligatorie solicitarea FDS de către angajatori care desfășoară activități de comerț cu amănuntul, atunci când sunt furnizate suficiente informații prin eticheta produsului sau prin alte documente.

Conform art. 31(5) REACH, Fișa cu date de securitate se furnizează într-una dintre limbile oficiale ale statului membru în care substanța sau amestecul este introdus pe piață, cu excepția cazului în care legislația respectivului stat prevede altfel; ca urmare, pentru substanțele sau amestecurile puse pe piață în România, FDS vor fi furnizate obligatoriu în limba română.

LEGISLAȚIE APLICABILĂ

1. Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, modificată;
2. H.G. nr. 1425/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările și completările ulterioare;

3. H.G. nr. 1.218/ 2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, modificată;
4. H.G. nr. 1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă - Anexa 2 Lista orientativă și neexhaustivă a echipamentelor individuale de protecție și Anexa 3 Lista orientativă și neexhaustivă a activităților și sectoarelor de activitate care pot necesita utilizarea de echipament individual de protecție;
5. H.G. nr. 1.093/2006, privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă;
6. HG nr. 1146/2006, privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în muncă de către lucrători a echipamentelor de muncă;
7. Regulamentul nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 dec. 2006 privind înregistrarea, Evaluarea, Autorizarea și Restricționarea Chimicalelor - legislație privind condițiile de comercializare a chimicalelor (REACH)
8. Legea 360/2003 privind regimul substanțelor și preparatelor chimice periculoase;
9. Alte acte normative în domeniul securității și sănătății în muncă aplicabile specificului unității controlate.

Resurse disponibile pentru aprofundarea cunoștințelor:

- ↗ Ghidul privind fișele cu date de securitate și scenariile de expunere
https://www.echa.europa.eu/documents/10162/22786913/sds_es_guide_ro.pdf/18a269eb-f411-74bf-3962-98e4e975eb79
- ↗ Ghidul pentru utilizatorii din aval
https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/du_ro.pdf
- ↗ Birourile naționale de asistență tehnică REACH oferă recomandări practice în limbile locale:
<https://www.echa.europa.eu/-/romania-helpdesk>
- ↗ Materialele Campaniei EU-OSHA 2018-2020: Locuri de muncă sănătoase prin managementul substanțelor periculoase:
<https://osha.europa.eu/ro/healthy-workplaces-campaigns/dangerous-substances-18-19>
- ↗ EU-OSHA oferă și alte informații privind modul de gestionare a riscurilor cauzate de utilizarea de substanțe periculoase la locul de muncă:
<https://osha.europa.eu/ro/themes/dangerous-substances>

Biroul de presă al ITM Brașov